

Romans van Giovanni Pavoncella:

‘De dans ontspringen’

‘Adem en Leef’

‘Jenna’

‘Betragt’

Verkoop via: Bol.com
facebook.com/giovannipavoncella
website: <http://www.bravenewbook.nl/giovannipavoncella>

*(Alle gebeurtenissen, namen en locaties in dit verhaal zijn gefingeerd,
het verhaal is grotendeels gebaseerd op fantasie en onderwerpen zijn
willekeurig verzonnen)*

Giovanni Pavoncella

Je hart uit

FAMILIEDRAMA

Van de auteur:

In de loop van deze roman ontmoet u Doris van Beeck, zij loopt stage in Utrecht als rechercheur in opleiding en onderzoekt in haar stad de aanslag op een student.

Jaren later ontmoet u Rolf, Rein en Doris in 'Betragt.' Doris heeft een vaste aanstelling gekregen in Nijmegen, waar Rolf Detering naartoe is gepromoveerd en de leiding heeft gekregen van het rebercheteam, waarna hij Rein Klunder overhaalt om naar Nijmegen te verhuizen. Ze onderzoeken gezamenlijk de vondst van een man die onder verdachte omstandigheden aan zijn einde is gekomen. Jacobine Dijkman wordt in die periode aangenomen als internetrechercheur, zij wordt toegevoegd aan het team van Rolf.

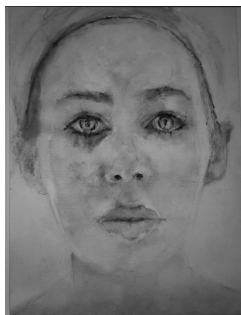
In 'De dans ontspringen' onderzoekt Doris de verdwijning van een vrouw en de diefstal van een enveloppe waar geld in blijkt te zitten. Tijdens dat onderzoek krijgen Rein en Jacobine een verhouding met elkaar.

Niets van deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Met dank aan Marianne Snoek dat ik deze aquarel van Halina Reijn als cover mag gebruiken.

Omslagillustratie copyright © Marianne Snoek,

www.mariannesnoek.com

-Nederland februari 1979-

Deel I

1976

Rijna was er niet mee bezig dat Tonnis, de broer van haar man, verdwenen was. Ze vond hem altijd al een beetje eigenaardig en afstandelijk, waardoor ze Anje ook niet leerde kennen.

Anje was twee maanden daarvoor bevallen van Take, mede daardoor ging ze er vanuit dat haar man wel weer opdook. Ondanks dat ze het vreemd vond dat hij zomaar verdween en dat zijn auto ook nog niet getraceerd was. Anje fantaseerde dat hij misschien in Duitsland zat vanwege z'n werk en dat hield ze twee weken vol.

Niets vonden ze van hem, ook zijn auto niet en iedereen die met hem omging snapte niet wat hier aan de hand was. Ze legden aan de politie een verklaring af waaruit je op geen enkele wijze op kon maken dat Tonnis andere plannen had waardoor hij verdween, opstapte en een ander leven begon.

De winter was nog fel koud in maart.

Rijna was al in haar zevende maand toen ze door het rechercheteam van Assen verhoord werd door een lompe ervaren rechercheur en een broekie die het nog moest leren. Ondanks dat ze Tonnis nauwelijks kende werden er vragen gesteld die niet ter zake doende waren, al was het maar omdat ze zwanger was. Er werd zelfs gevraagd of haar kind van Lambert was of van iemand anders.

Ze had daar verontwaardigd op gereageerd, maar dat kon die oude niets schelen, hij ging er vanuit dat hij door zijn werkwijze meer informatie kreeg dan door rekening te houden met gevoelige omstandigheden.

Meuzelaar, zijn rechterhand, kwam helemaal niet aan het woord, ze zag dat hij alleen maar zat te schrijven op zijn bloknotje en met z'n figuur geen raad wist.

Ze vertelde dat ze Tonnis, twee weken voordat hij verdween, voor het laatst had gezien toen hij zijn broer 's morgens vroeg op kwam halen, maar daar had die oude geen boodschap aan. Hij bleef verder graven en vroeg over een mogelijk verband tussen haar en Tonnis vanwege Lambert die zijn broer was, want die twee

stonden in hun jeugd bekend als branieschoppers en als rokkenjagers. Lambert was toen al apart verhoord waarna hij aan het gesprek met Rijna deel moest nemen, die oude stelde daarna vragen aan hen beide om te zien hoe verschillend ze daarop zouden reageren. Lambert had zijn broer als laatste gesproken op donderdag tweeëntwintig april, volgens zijn zeggen was hij om half vijf vertrokken. Toen zat Tonnis op zijn kantoor achter zijn bureau en hij had 'tot morgen' geroepen, want hij werkte voor hem. Rijna wist wel dat er spanningen zaten in de familie. Dat kwam, voor zover ze wist, door beide broers en hun vader vanwege de boerderij waar zij inwoonde. Ze repte daar met geen woord over tegen die oude, dat liet ze over aan Lambert, die daar ook geen antwoord op gaf toen er gevraagd werd of er ruzie of onenigheid in de familie was. Een paar maanden later werd het zoeken naar Tonnis gestaakt, waarna Anje het bedrijf van haar man verkocht aan een concurrent en kon blijven wonen in de twee onder één kapper. Intussen was Sytse op zeventien mei geboren, hun zoon waar Lambert nauwelijks naar omkeek, ook haar schoonmoeder niet, die worstelde met haar verdriet om een verloren zoon. Sinds die tijd verbeterde haar relatie met Anje omdat zij op Take paste en Anje van tijd tot tijd Sytse voor haar rekening nam. Ze kwam tot de conclusie dat Anje een vriendelijke vrouw was, een beetje een sloof, een naïef type, maar volgens haar goudeerlijk en een goede moeder. Aan het eind van dat jaar overleed haar schoonmoeder die zonder al te veel emoties begraven werd, waarna haar schoonvader verhuisde naar een bejaardentehuis. Hij was het daar niet mee eens, ondanks dat hij niet meer voor de koeien kon zorgen. Lambert deed dit nu en hij had geen zin om traditiegetrouw zijn vader in huis te nemen. Daardoor ontstonden er woorden, waardoor z'n vader kwaad tegen hem zei dat hij heus wel wist waar Tonnis gebleven was.

Ze vond dat vreemd, want sinds zijn verdwijning merkte ze dat Lambert veranderde.

Hij was stiller geworden en reageerde vaak niet op haar waardoor ze het nog een keer aan hem moest vragen.

Hij was dan afwezig en soms ook lomp omdat hij het gevoel kreeg dat ze hem op z'n nek zat.

De zorg voor Sytse en de omgang met Anje waren haar afleiding zodat ze zich daar niet druk om maakte. Maar intimiteiten, waar Lambert vanaf het begin al weinig initiatief in toonde, werden sporadisch.

Samen met Sytse had ze haar moeder bezocht die niet van plan was om naar haar huis te komen. Want ze mocht Lambert niet, ze vond hem een lompe nare man die raar naar haar reageerde. Daardoor bleef het contact met haar moeder tot één of twee bezoeken per jaar beperkt, ondanks dat ze vlakbij in Groningen woonde.

Als Anje in Assen was ging ze elke keer langs op het politiebureau om op de afdeling van Gerrit Meuzelaar te vragen of ze nog nieuws hadden over de verdwijning van haar man. Ondanks dat ze haar verteld hadden dat zij de eerste zou zijn die geïnformeerd werd, als ze wat mochten ontdekken, bleef ze dit volhouden. Soms liet ze in het bijzijn van Lambert haar teleurstelling blijken, en tegen beter weten in vroeg ze dan aan hem of hij nog iets vernomen had, waarna Lambert meestal de kamer verliet omdat hij geen raad wist met zo'n vraag. Ze had het dan met haar te doen, want het is onmenselijk dat je in onzekerheid blijft leven met de vraag wat er in godsnaam gebeurd is waardoor hij verdween. Toen ze merkte dat ze weer zwanger was vond Lambert dat leuk op zijn manier, en Anje reageerde alsof ze zelf een kind kreeg waardoor haar zwangerschapsperiode toch met enige kleur verliep. Met Anje kon ze haar vreugde over de komst van een tweede kind delen, terwijl Lambert vergat om te vragen hoe het met haar ging. Tot hij zag dat ze een buik kreeg, toen werd hij wat attenter.

1979

Woensdag veertien februari ziet Rijna hem aan komen lopen door de diepe sneeuw, het was al tegen vijven en ze was bezig om het avondeten klaar te maken.

Haar zoon zat te spelen en haar dochtertje lag in de wieg, en weer keek ze naar buiten. Naar die man die over het land richting hun boerderij liep, waarschijnlijk gestrand op de rijksweg vanwege de ondoorkoombare sneeuw die gestadig uit de hemel viel. Lambert was ook al drie kwartier te laat waardoor ze wachtte met het koken om de boel niet te laten verpieteren en ze keek weer door het raam naar die ploeterende man in de sneeuw die langzaam dichterbij kwam. Tegen half zes kwam Lambert binnen, het eerste wat hij deed was zijn schoenen en kousen uittrekken en hij ging met blote voeten voor de kachel zitten omdat ze in en in koud waren. Rijna zet een kop thee naast hem neer om hem innerlijk op te warmen en ze zegt, 'er komt iemand aanlopen over het land, waarschijnlijk gestrand met z'n auto op de weg'.

'Ja, ik heb er al meer gezien die naar het dorp lopen', antwoordt hij. 'Er is geen doorkomen aan, alles loopt vast, ik hoorde dat er tientallen auto's vastgereden zijn'.

'Waar moeten die mensen heen?', vraagt ze. 'Want die komen vanavond niet meer thuis'.

'Wij kunnen er één onderbrengen', zegt hij. 'Hij kan slapen in de oude bedstee in de gang'.

'Zouden we dat wel doen?', vraagt ze. 'Een vreemde in huis?'

'Je kan ze moeilijk wegsturen, dan vriezen ze vannacht dood want het is Siberisch koud buiten', antwoordt hij. Rijna reageert niet en ziet er tegenop dat een vreemde de nacht bij hun door zou kunnen brengen, zo groot is de boerderij niet en ze tuurt weer door het raam.

Na het eten, als ze aan de afwas staat, wordt er aan de deur geklopt, ze kijkt over het land en ziet hem niet meer.

Ze hoort dat Lambert de deur opendoet en even later staat er een compleet verkleumde man in de woonkamer met benen waaronder je z'n schoenen niet kan zien door de bevroren sneeuw die tot aan zijn liezen zit. Hij staat te klapperen met z'n tanden en is nauwelijks aanspreekbaar en hij wankelt op z'n benen.

'Hij is onderkoeld', zegt ze ineens. 'We moeten hem uitkleden en inpakken in dekens en hem op bed leggen'.

'Weet je dat zeker?', zegt Lambert.

'Ja, natuurlijk, ik ben niet voor niets verpleegster geweest, die man is duidelijk onderkoeld. Moet je hem zien staan, hij is zich nauwelijks bewust wat er om hem heen gebeurt en kan niet op z'n benen staan. We moeten hem echt uitkleden en opnieuw inpakken in dekens'.

'Waar doen we dat?', vraagt hij.

'Hier in de kamer en we moeten hem niet al te veel bewegen'.

'Is dat nodig?', vraagt hij met een frons op z'n gezicht.

'Ja, dat moet, probeer hem op de grond te leggen dan kunnen we zijn kleren makkelijker uittrekken'.

'Zal ik hem een cognac geven? Misschien wordt hij daar warmer van', stelt hij voor.

'Nee, absoluut niet dat werkt averechts, hoe raar het ook klinkt maar daar koelt hij nog verder door af'.

'Jij zal het wel weten', zegt hij. 'Zal ik hem voor de kachel leggen'.

'Nee, ook niet. We mogen hem niet opwarmen, we moeten hem inpakken in dekens en zorgen dat hij gemakkelijk adem kan halen, leg hem maar midden in de kamer', antwoordt ze en hij pakt de man beet en met hulp van Rijna legt hij hem languit op de vloer.

'Hoe heet je?', vraagt Lambert aan de man die het gebeuren met open ogen heeft gevolgd en zo goed en zo kwaad als het gaat meewerkt om uit de kleren te komen. Hij antwoordt klappertandend, 'Cas'.

'Waar kom je vandaan Cas en wat doe je hier in dit weer?'.

‘Veenendaal’, stamelt Cas hijgend en hij schudt z’n hoofd omdat hij niet verder uit z’n woorden komt. Rijna komt met twee dekens binnen en zegt tegen Lambert, ‘probeer hem weer op de been te krijgen dan wikkelen we hem in deze dekens en daarna lopen we voorzichtig naar de bedstee die ik klaar heb gemaakt’. Even later staat Cas in zijn ondergoed op z’n benen, Rijna wikkelt de dekens om hem heen waarna Lambert voorzichtig met hem de gang inloopt. Samen helpen ze hem in de bedstee en Cas lispelt, ‘sorry voor het ongemak’. Hij zakt weg en Rijna zegt, ‘ik ga de dokter bellen want wie weet is het ernstiger dan ik denk’. ‘Moet ik nog meer dekens over hem heen leggen?’, vraagt Lambert. ‘Nee, laat hem zo maar liggen’, hij moet door z’n eigen warmte weer op temperatuur komen. Die mag hij niet verliezen vandaar dat we hem ingepakt hebben’, antwoordt ze alsof ze aan het werk is.

Dokter Veldhuyzen was onder de indruk van de efficiënte wijze waarop Rijna Cas van Spijk had geconditioneerd. Ze spraken af dat ze om het uur ging kijken hoe het met hem ging en dat ze hem regelmatig een beetje lauw water te drinken gaf. Hij kwam vroeg in de ochtend weer kijken om te controleren of hij de goede kant op ging, maar ze mocht hem te allen tijde bellen als dit niet zo was.

Lambert lag toen al te slapen omdat hij vroeg naar de stal moest om het vee van voer te voorzien en om de mest op te ruimen. Daarna gaat hij om half acht aan het werk bij een baas, want de inkomsten van slachtvee waren te weinig om van rond te komen.

‘Dankjewel’, zei Cas toen ze de eerste keer kwam kijken hoe het met hem ging en zijn lichaam schudde van het bibberen.

‘Hoe voel je je?’, vraagt ze zachtjes aan hem.

‘Ik heb het koud’, antwoordt hij traag.

Ze voelt zijn pols die vijfenveertig slagen per minuut doet en ze maakt zich zorgen, ze temperatuurt hem onder zijn tong dat net geen vierendertig graden blijkt te zijn. Ze trekt de dekens aan die rondom hem heen zitten en zegt, 'ik kom over een uur weer terug', en hij knikt. Als ze een uur later weer komt heeft hij nog geen oog dicht gedaan vanwege zijn lichaam dat hij niet stil krijgt en hij zegt stamelend, 'ik ben wel een lastpost hè'. Ze helpt hem om wat water te drinken waarvoor ze zijn hoofd wat omhoog houdt en hij kijkt haar recht in haar ogen en zegt zachtjes, 'je lijkt op Kitty Courbois'. 'Ja, dat heb ik meer gehoord, Lambert heeft in ieder geval een goede smaak'. 'Wie is Lambert?', mompelt hij. 'Mijn man die je vanavond ontmoet hebt, die je uitgetkleed heeft', antwoordt ze bezorgd. 'Oh, is dat zo?', antwoordt hij en ze besluit om Dokter Veldhuyzen te bellen, want ze vertrouwt zijn situatie niet.

's Morgens om tien uur komt Veldhuyzen bij Rijna op de koffie om verslag uit te brengen over Cas. Nadat ze hem gebeld had kwam hij meteen langs waarna hij besloot om een ambulance te bellen om Cas naar het ziekenhuis te krijgen. Hij reed zelf mee naar Assen en kwam vlak voordat z'n spreekuur begon redelijk versleten terug in zijn praktijk, waar al een man of zes op hem zaten te wachten. Cas kwam na een helse tocht over binnenwegen, die grotendeels door boeren waren schoon-geveegd, terecht op de intensive care. De verwachting was dat hij in het gunstigste geval daar een dag of drie zou moeten blijven, maar zeker wisten ze dat niet. Veldhuyzen kwam ook langs om te vragen of Cas papieren bij zich had of dat die nog in zijn auto zaten, om erachter te komen wie ze moesten bellen om hen op de hoogte te brengen van zijn toestand. Rijna had zijn portefeuille, agenda en portemonnee op het dressoir liggen. Ze gaf die aan hem en ze vroeg,

‘op welke afdeling ligt hij?’, en ze schreef op wat hij haar vertelde.

‘Ik breng zijn kleding vanavond naar het ziekenhuis, ik vraag wel of mijn schoonzus vanavond oppast dan ga ik met de bus naar hem toe’, zei ze tegen hem.

Anje kwam tegen drieën en ze besprak met haar wat ze tegen Lambert zou zeggen als hij thuiskwam, want ze verwachtte dat ze pas na zevenen weer thuis zou zijn gezien de toestand waarin de wegen verkeerden.

Anje vond dat Lambert beter naar het ziekenhuis kon gaan om de spullen daar naartoe te brengen, ze vond het niet passen dat zij dit deed als getrouwde vrouw. Maar ze luisterde niet naar haar, kleepte zich warm aan en vertrok om de bus te halen.

Veldhuyzen had intussen de papieren van Cas bij haar teruggebracht, nadat hij al zijn personalia aan het ziekenhuis had doorgegeven. Via het bedrijf op het visitekaartje, waar Cas voor werkte, werd toegezegd dat zijn gezin en familie op de hoogte zouden stellen.

Vlak voor het einde van het bezoeken brengt ze zijn spullen terug, op een kamer alleen waar hij intussen naar verplaatst is. Ze mocht blijven zo lang ze wilde en ze kijkt naar Cas die in slaap gehouden wordt.

De dienstdoende verpleger vertelt dat ze hem onder controle hebben en dat door de dag heen zijn temperatuur weer rond de zesendertig zit, maar tot nu toe ging zijn hartslag niet omhoog. Hij verwacht dat Cas over een half uurtje weer redelijk bij is om hem op een natuurlijke manier wat drinken te kunnen geven. Ook wil hij proberen hem wat te laten eten, alhoewel dat nog niet noodzakelijk is. Ze besluit dat ze dit afwacht en gaat naast hem op een stoel zitten.

De verpleger komt even later terug en vraagt of ze zijn familie kent, want daar hebben ze nog niets van vernomen sinds dat ze zijn bedrijf gebeld hebben, en achter hem ziet ze dat Cas beweegt.

Ze staat op en kijkt hem aan om te zien hoe hij reageert en als hij zijn ogen opent zegt hij zwakjes, 'hallo Kitty', en zakt weer weg. Ze zegt tegen de verpleger dat zij hem wel wat water geeft en dat ze zal proberen om een paar biscuits naar binnen te werken die op een bordje liggen, waarna de verpleger vertrekt met de mededeling dat hij straks weer komt kijken.

'Hallo', zegt hij als hij weer bij z'n positieven komt en ze lacht naar hem. Ze vindt hem aandoenlijk zoals hij dit zegt.

Tegen zevenen staat ze bij de bushalte op weg naar huis, ze heeft afscheid van hem genomen en staat te trillen op haar benen. Ze weet niet wat er in haar omging en is lichtelijk uit het veld geslagen dat ze het gedaan heeft. Maar ze is vooral blij dat niemand het gezien heeft, dat ze hem op zijn voorhoofd kuste voordat ze wegging en hem het beste wenste.

'Tot ziens', zei hij zachtjes en ze vertrok met tegenzin.

Lambert maakte zich niet druk dat ze naar het ziekenhuis was gegaan om zijn spullen terug te brengen. Hij kon begrijpen dat Veldhuyzen gezien zijn drukke praktijk daar geen tijd voor had en stelde verder geen vragen. Maar zij was ontwricht, allerlei gedachten spookten door haar hoofd en ze kon de slaap niet vatten. De volgende dag, toen haar kinderen hun middagslaap deden, stond ze voor de spiegel en zei hardop tegen zichzelf, 'houd toch op trut, zet hem uit je gedachten. Idealiseer die man niet want je kent hem helemaal niet en wees blij met wat je hebt', terwijl ze bedacht hoe ongelukkig ze zich voelde in haar huwelijk met die lompe man. Die boer die nog niet in staat was om haar te strelen of te zeggen dat hij van haar hield. Want dit had hij eigenlijk nog nooit tegen haar gezegd, introvert als hij was maar die ze trouwde om onder de pannen te zijn en op tijd nog kinderen te krijgen, omdat ze tegen de veertig liep.

Ze kijkt langdurig naar zichzelf en laat haar leven aan zich voorbij gaan. Dat gezapige leventje in deze sombere gereformeerde omgeving, waarin hij het woord van god volgde en zij daar niet tegenin ging. Het viel haar uiteindelijk nog mee dat hij instemde met het vaccineren van de kinderen. Waar binnen hun kerk anders over gedacht werd, maar waar hij haar kennis als verpleegster toch hoger schatte.

*

Ze krijgt hem niet uit haar hoofd, ze is verbaasd dat hij door die korte kennismaking haar leven zo op z'n kop zet, dat ze daardoor pas begrijpt hoe haar leven in elkaar zit. Haar eigen keuze vier jaar geleden, gewend als ze was sinds haar jeugd aan het dorpse leven dat ze idealiseerde, alsof ze niet beter wist. Tot ze vijfendertig was en inging op de vraag van Lambert of ze met hem wilde trouwen. Hij vijf jaar ouder met een prachtige boerderij waar ze zo in kon trekken. Ze zei ja tegen hem omdat ze dacht dat dit een mooi leven was, waardoor ze nu concludeert dat ze naïef was gebleven, ondanks haar leeftijd. Dat kwam door hem, door Cas die nauwelijks bij zijn positieven liet blijken dat hij haar mooi vond, waardoor al die gedachten en onrust in haar lijf sloop. Ze schrikt van zichzelf dat ze hem adoreert en er niet bij stil staat dat ze een dochter heeft van nog geen jaar en een zoon van bijna drie. Alsof die twee geen rol spelen in haar leven, waarvoor ze haar gedachten aan Cas van zich af zou moeten zetten. Een incident, een gebeurtenis die per ongeluk plaats vond door dat bijzonder slechte weer, waarin hij strandde en een plek zocht om te kunnen schuilen. Cas van Spijk had ze in zijn paspoort gelezen, veertig jaar oud en woonachtig te Veenendaal, maar verder wist ze niets van hem.

Ze had één van zijn visitekaartjes achterover gedrukt waarop stond dat hij technisch commercieel medewerker was. Bij een bedrijf in Woudenberg dat service en onderhoud verleende aan bedrijven in het land. Ze ergerde zich mateloos aan zichzelf, vanwege de uitzichtloosheid van haar gedachten en de confrontatie met haar huidige leven. Alsof ze dit niet eerder in de gaten had en ze dwong zichzelf om haar gedachten te ordenen en het ritme van haar leven te aanvaarden, zoals ze het daarvoor ook deed.

*

Rijna keek door het keukenraam naar de auto die het erf opreed, ronddraaide en parkeerde tegen de zijkant van de stal. Er stapte een man uit, die met zijn rug naar haar toe stond en de achterdeur opende waar hij een bos bloemen uit haalde, en ze vroeg zich af wat er gebeurde. Ze sloeg een hand voor haar mond toen ze hem aan zag komen lopen en ze deed snel haar schort af, want zo wilde ze Cas niet ontmoeten die even later op de bel drukt van het woonhuis. Haar hartslag nam toe toen ze de gang inliep om open te doen, nadat ze in de spiegel had gekeken en snel haar haar met een borstel had gefatsoeneerd.

'Hallo', zegt ze. 'Wat een verrassing', en hij steekt de bos bloemen naar voren die ze met een bloes op haar gezicht aanpakt.

'Dankjewel', reageert ze. 'Waar heb ik dit aan verdiend?' 'Aan jullie gastvrijheid en de goede zorg die ik kreeg', antwoordt hij, en hij houdt een fles jenever omhoog en zegt, 'die is voor je man'.

'Kom binnen', zegt ze uitnodigend. 'Wat leuk om je weer te zien. Hoe gaat het nu met je, want toen ik je verliet in het ziekenhuis toen was je er nog niet al te best aan toe'. 'Ik heb daar tot het einde van de week gelegen en toen ben ik naar huis gegaan en na het weekeinde ben ik weer gaan werken', antwoordt hij. 'Ik wilde al eerder langs komen. Maar ik kreeg hier in het noorden door het slechte weer geen afspraken voor elkaar, waardoor ik niet in je buurt kwam'.

'Geen nadelige gevolgen gekregen van je onderzoeking?', vraagt ze belangstellend.

'Ik heb nog wat last van hartritmestoornissen, maar daar hoeft ik mij volgens de specialist geen zorgen over te maken', en hij staat op en loopt naar het raam dat uitzicht geeft over het land waarachter de rijksweg loopt. 'Ik heb geen idee hoe lang ik over dat stuk heb gedaan, maar ik weet wel dat ik dacht dat ik door moest lopen, anders ging ik daar dood', zegt hij.

‘Toen je halverwege was zag ik je aan komen lopen’, vertelt Rijna. ‘Daarna duurde het nog bijna anderhalf uur tot je bij ons op de bel drukte’.

‘Hoe ver is het van hier naar de rijksweg?’.

‘Een kilometer of vier’.

‘Dus ik heb er zo’n drie uur over gedaan om hier te komen’, zegt hij met enige verbazing in zijn stem.

‘Dat zou best eens kunnen’, antwoordt ze. ‘Want de sneeuw lag meer dan een halve meter dik’.

Ze loopt naar achteren en komt even later terug en legt een paar sokken op tafel en zegt, ‘die was ik nog vergeten om mee te nemen toen ik je spullen in het ziekenhuis afleverde’.

‘Dus jullie hebben mij hier in de kamer helemaal uitgekleed?’, vraagt hij en hij kijkt haar aan met opgetrokken wenkbrauwen.

‘Tot op je onderbroek, daarna hebben we je in twee dekens gerold’.

‘Ongelofelijk’, zegt hij. ‘Als jullie dat niet hadden gedaan dan zat ik hier nu niet. Hoe wisten jullie wat je moest doen in zo’n situatie, want dit maak je niet vaak mee’.

‘Ik ben verpleegster van beroep, maar sinds de geboorte van Sytse werk ik niet meer, desondanks was het voor mij duidelijk wat er met jou aan de hand was’, antwoordt ze bescheiden.

‘Die bloemen zijn niet genoeg, zonder jouw kennis van zaken was ik nu misschien wel een kasplantje’.

‘Niet overdrijven’, antwoordt ze serieus. ‘Soms lopen dingen gewoon zo’.

‘Ik had dus mazzel dat ik bij jullie aanklopte, want de burens hadden waarschijnlijk geen idee wat er met mij aan de hand was en hadden me misschien in een warm bad gestopt en dat is absoluut verkeerd’, reageert hij. ‘Zoals ik al zei, soms lopen dingen zo en dat had ook bij de burens gekund en dan was de uitkomst anders geweest’.

‘Waar ben je onderweg naar toe?’, vraagt ze.

'Ik moet vanmiddag naar Aldel in Delfzijl, en morgen naar de CSM in Groningen, we zijn daar bezig met onderhoud en ik ga controleren of het allemaal goed loopt'.

'Leuk werk?'

'Ja, ik ben verantwoordelijk voor de service- en onderhoudsafdeling van ons bedrijf en ik geef leiding aan twaalf medewerkers die over negen service-auto's beschikken, we doen dit door het hele land en ook in België'.

'Dus je komt hier regelmatig voorbij?'

'Om de veertien dagen ben ik wel in het noorden, maar van september tot eind december elke week als de bietencampagne loopt'.

'Je bent dus vaak van huis'.

'Tenminste één keer in de week overnacht ik wel ergens omdat ik meerdere bedrijven in die regio moet bezoeken en dan heeft heen en weer rijden geen zin'.

'Wat vind je vrouw daarvan?'

'Die weet niet beter en ze klaagt er nooit over, zij runt het thuisfront met twee kinderen, twee zoons een tweeling van twaalf jaar waar ik in het weekeinde mee optrek omdat ze allebei voetballen'.

'Hoe heten ze?', vraagt ze belangstellend.

Dick en Daan, en hoe heten die van jou?'

Sytse is nu bijna drie en Hester wordt in september een jaar en daar heb ik het druk mee', antwoordt ze met een lach.

Hoe heet jij?', vraagt hij.

'Marit Rijna', antwoordt ze. 'En Rijna is mijn roepnaam'.

'En je man?'

'Lambert', antwoordt ze.

'En jullie achternaam?'

'Meppelink, Drentser kan het niet'.

En hoe heet jouw vrouw?', vraagt ze.

'Mieke'.

'Hoe lang zijn jullie al getrouwd?', vraagt ze nieuwsgierig verder.

‘Al zeventien jaar. En jij?’.

‘Bijna vier, ik ben een laatbloeier’, antwoordt ze met een grijns.

‘Hoe jong ben jij dan?’.

‘Negenendertig’.

‘Dan ben ik één jaar ouder dan jij’, antwoordt hij met een lach.

‘Hoeveel tijd heb je?’, vraagt ze.

‘Ik moet zo weer verder’, en hij aarzelt voordat hij langzaam verder praat, ‘ik hoop niet dat je mij kwalijk neemt wat ik nu ga zeggen, maar ik zou je graag nog een keer willen ontmoeten’.

‘Hoe kom je daar nu bij?’, reageert ze vriendelijk.

‘Sinds die dag in het ziekenhuis denk ik vaak aan jou, ik zou je graag beter willen leren kennen ondanks dat ik weet dat dit ongepast over zou kunnen komen’.

‘Als ik dit zou doen dan wordt mij dat niet in dank worden afgenomen’, antwoordt ze. ‘Maar als ik eerlijk tegen je ben, dan zou ik dat ook wel willen. Alleen weet ik niet hoe we dat het beste kunnen doen’, en ze is stomverbaasd dat ze dit zegt en ze voelt dat ze kleurt.

‘Ik zou je kunnen bellen als ik weer in de buurt ben en dan kijken we wel wat we gaan doen. We zouden af kunnen spreken in een restaurant om samen wat te eten, dat zou een goed begin kunnen zijn’, antwoordt hij met een opgelucht gezicht omdat ze zo reageert.

Ze loopt naar de keuken en komt terug met een schrijfblok waarop ze haar telefoonnummer schrijft en ze zegt, ‘als je belt doe dat dan tussen ’s morgens acht en twaalf uur, dan weet ik zeker dat ik alleen ben. De overige tijd kan mijn schoonzus langs komen en mijn schoonvader is soms ook in de stallen om Lambert te helpen’.

‘Waar zullen gaan eten’, vraagt hij en hij kijkt haar aan en zegt, ‘denk er anders nog even over na, dat je zeker weet dat we dit gaan doen. Want ik loop geen risico dat iemand mij ziet, maar voor jou is dat veel lastiger’.

‘Eén keer in de maand past mijn schoonzus op de kinderen’, antwoordt ze bedachtzaam. ‘Dan ga ik naar

Assen om allerlei boodschappen te doen. Binnenkort is het weer zo ver, dus dat zou een mogelijkheid kunnen zijn’.

‘Dat hoor ik dan wel van je’, antwoordt hij.

‘Maar waarom wil jij dit, leg mij dat eens uit?’, vraagt ze.

‘Dat vertel ik je als ik je wat beter ken. Vind je dat goed? Het enige dat ik kan zeggen is dat jij mij wat doet. Maar hoe komt het dat jij dit risico neemt?’, zegt hij. ‘Want ik vraag nogal wat van jou’.

Ze aarzelt en bedenkt welke consequenties het heeft om op zijn vraag te antwoorden. Maar ze is blij verrast dat hij haar weer opzoekt en haar verleidt om nader kennis te maken, dat ruikt naar overspel. Ze is niet van plan om het contact met deze man kwijt te raken, die ze bijna uit haar gedachten verbannen had en ze antwoordt, ‘ik wind er geen doekjes om want ik heb de eerste weken sinds ik je verliet in Assen elke dag aan je gedacht. Tot ik mezelf dwong om je te vergeten gezien de uitzichtloosheid van mijn gevoelens die ik voor jou voelde.

Daardoor zit ik de laatste tijd weer helemaal in mijn rol. Als we samen uitgaan dan vertel ik je wel hoe mijn leven in elkaar steekt. Maar ik denk dat wij er verstandig aan doen om te bezien of we na dit gesprek weer net zo openhartig tegen elkaar zijn, zoals we nu praten alsof we elkaar al tijden kennen. Wie weet komt één van ons twee tot de conclusie dat het beter is om te stoppen, omdat je teleurgesteld bent in mij. Omdat je weet wie je gaat ontmoeten, zoals ik dat met jou mee ga maken’.

Als Cas wil antwoorden legt ze haar hand op zijn arm en zegt, ‘niets zeggen, we zien wel hoe onze afspraak verloopt. Ik kijk er in ieder geval naar uit’.

‘Ik ook’, antwoordt hij en hij legt zijn hand op de hare. Hij staat op en zegt, ‘ik moet gaan. Ik ben waarschijnlijk al te laat, dus ik moet opschieten’.

Samen lopen ze naar de voordeur en hij vraagt, ‘zal ik je begin volgende week bellen’.

‘Kijk maar’, antwoordt ze. ‘Niet op zaterdag en zeker niet op zondag maar verder alle dagen’.

Hij draait zich naar haar toe en pakt haar hoofd tussen zijn beide handen, kust haar op haar voorhoofd en zegt, 'deze heb je nog tegoed van mij', en hij loopt naar zijn auto, zwaait voordat hij instapt en rijdt weg. Ze weet niet hoe ze het heeft, als hij uitzicht verdwenen is lijkt het alsof ze een verhaal heeft gelezen dat over iemand anders gaat, ze kan niet geloven dat haar dit overkomt. Haar gevoelens voor hem die ze afdeed als puberaal gedrag en het idealiseren van iemand, zoals bij een filmster of een sportman waar je geen notie had wat voor een man dat werkelijk was. Als ze terugloopt de woonkamer in krijgt ze kramp in haar onderbuik, ze gaat aan tafel zitten en kijkt over het land waar hij een week of acht geleden aan kwam lopen. Hoe verzin je dit', zegt ze hardop tegen zichzelf. 'Waar begin je aan Rijna'.

*

's Morgens om kwart over acht gaat de telefoon, ze neemt op en noemt haar naam. 'Met Cas', hoort ze aan de andere kant van de lijn, haar hartslag schiet omhoog en ze voelt dat ze het warm krijgt en ze antwoordt, 'ik dacht dat je volgende week zou bellen'. 'Hoe gaat het met je?', vraagt hij. 'Ik kreeg kramp in mijn buik toen je wegreed, ik heb je bloemen weggegooid en je fles jenever verstopt. Dan kan je nog een keer langs komen want ik heb niets aan Lambert verteld, dan kan je je bezoek nog een keer overdoen'. 'Volgende week?', vraagt hij. 'Ja, doe maar, ik wil je nog een keer zien en liefst hier om verder met je te praten en je beter te leren kennen'. 'Oké, ik bel je maandag en dan laat ik je weten welke dag het wordt en hoe laat ik voor je deur sta'.

‘Maar waarom belde je mij nu al?’, vraagt ze.

‘Omdat ik aan je loop te denken en ik je stem wilde horen’.

‘Lief van je’, antwoordt ze. ‘Kom eerst nog maar een keertje langs dan kijken we wel verder en vergeet niet bloemen mee te nemen’, en ze hoort zijn aanstekelijke lach.

Ze gaat in een leunstoel zitten als hij opgehangen heeft, ze staat erbij stil dat ze willens en wetens bezig is om een andere man te leren kennen en in haar gedachten uit is op meer. Ze bedenkt zich welke consequenties het heeft als dit bij Lambert bekend zou worden. Stel dat iemand haar ziet met Cas als ze besluit hem buitenshuis te ontmoeten en ze zegt hardop, ‘denk goed na Rijna, je hebt nog even de tijd. Maar denk goed na voordat je iets gaat doen dat heel je leven op z’n kop zet’.

Ondanks alle drukte die ze gedurende het weekeinde heeft, vanwege de kinderen en Lambert die zijn tijd besteedt aan het noodzakelijke onderhoud aan de boerderij, heeft ze het gevoel dat de dagen niet opschieten. Ze kijkt uit naar maandag als Cas haar weer belt en dat ze hem weer ziet. Hoe dichterbij komt hoe standvastiger ze wordt dat ze met hem een afspraak buiten de deur maakt. Ze is door al die gedachten minder spraakzaam dan normaal waardoor ze merkt dat Sytse aanhankelijker is, alsof hij voelt dat er iets met haar aan de hand is. Ze pakt hem op en kroelt met hem en kust hem op zijn bol, waarna het lijkt alsof hij in haar kruipt en blijft zitten en zij weer afdwaalt naar hem.

*

‘Waar ben je?’, vraagt ze zonder af te wachten of hij het is.

‘Op de zaak’, antwoordt hij.

‘Wanneer denk je dat je hier naartoe komt?’, vraagt ze.

‘Ik heb donderdag en vrijdag afspraken en ik overnacht in Groningen, ik denk dat ik donderdag weer om tien uur bij je voor de deur sta, als je dat nog steeds wilt’.

‘Alsof het de eerste keer is’, reageert ze.

‘Ja, alsof het de eerste keer is’, antwoordt hij. ‘We doen het nog een keer dunnetjes over’.

‘Het klinkt misschien gek’, antwoordt ze. ‘Maar ik ben nieuwsgierig wat er met mij gebeurt als ik je weer zie’.

‘Hoe bedoel je?’

‘Of ik die volgende stap durf te wagen en je buitenshuis ga ontmoeten’.

‘Wat mij betreft is het niet durven maar doen’, reageert hij. ‘En ik weet één ding zeker, dat ik je bij het afscheid niet op je voorhoofd kus’.

‘Eerst vragen?’, lacht ze door de telefoon. ‘Want dat weet ik nog niet zeker’.

‘Ik wel, ik sta met je op en ga met je naar bed. Jij doet me wat en dat is mij nog nooit eerder overkomen’.

‘Mij ook niet’, antwoordt ze onzeker. ‘Mij ook niet’.

‘Tot donderdag Rijna!’, roept hij.

‘Tot dan Cas’, en ze hangt op.

Ze loopt naar de woonkamer waar Sytse in de box zit te spelen en ze kijkt op de klok omdat ze Hester zo meteen uit haar wieg moet halen voor haar volgende fles.

Ze fantaseert over wat er zou kunnen gebeuren, waardoor ze met Cas het liefst naar Groningen zou willen, ondanks dat de kans klein is dat ze in Assen herkend wordt met hem. Maar wat verder van huis dat lijkt haar toch prettiger, in de stad waar ze geboren is, waar haar moeder nog woont, maar ook haar twee broers die ze al anderhalf jaar niet meer heeft gezien.

Ze denkt dat ze aan Lambert vertelt dat ze naar haar moeder wil als ze met Cas een afspraak maakt. Dat lijkt haar de veiligste weg, omdat hij niets met haar moeder

gemeen heeft en uit haar buurt blijft. Haar moeder die het niet prettig vindt om naar haar toe te komen. Ze spreken elkaar zo nu en dan via de telefoon omdat zij haar belt en ze beseft dat ze haar tekort doet. Ze zet dit van haar af, staat op en loopt naar de keuken en ze denkt, 'nog drie nachten'.

*

Als hij haar donderdag verlaat kust hij haar voorzichtig op haar mond en loopt naar zijn auto. 'Tot volgende week Kitty', had hij plagerig in haar oor gefluisterd, waarna ze zijn bloemen weggooiden en de fles jenever in de kast liet staan alsof hij daar altijd al stond. Ze vertelt niets aan Lambert omdat z'n vader, net als de vorige keer, zijn hoofd niet liet zien en haar schoonzus kwam pas na tweeën. Ze sprak die middag met haar af dat ze volgende week vrijdag de hele dag op zou passen omdat ze naar Groningen moest, naar haar moeder en ze ging daar de boodschappen doen die ze normaal gesproken in Assen deed. Ze twijfelde niet dat ze hem weer wilde zien, ze stond die ochtend stijf van de spanning, nieuwsgierig als ze was hoe ze zou reageren als hij weer voor haar stond. Maar toen hij eraan kwam lopen met een bos bloemen in zijn hand viel de twijfel al van haar af, evenals de spanning. Ze spreidde haar armen wijd waar hij in liep en ze voelde zijn wang tegen de hare. Anderhalf uur bleef hij en die vloog om. Maar allebei waren ze opgelucht dat de gevoelens die ze vorige week naar elkaar hadden uitgesproken sterker voelde, waardoor hij aan haar vroeg of ze enig idee had waar ze samen aan begonnen als ze elkaar volgende week in Groningen zouden treffen.

*

'Ik heb gewoon verkeerd gekozen', zegt ze tegen hem als ze in een café op de Vismarkt aan het raam aan de koffie zitten. 'Ik dacht dat ik over zou blijven en weg zou kwijnen als een oude vrijster, waardoor het aanzoek van Lambert op dat moment als geroepen kwam'.

Heb je daarvoor dan geen andere relaties gehad?', vraagt Cas.

'Jawel, met een chirurg hier in het ziekenhuis in Groningen, een jonge vent die mij in de steek liet toen hij tegen een oudere vrouw aan liep met geld'.

'En daarna?'

'Ik had het goed voor elkaar, een leuk appartement waar ik me thuis voelde, ik had er geen problemen mee dat ik alleen was. Dat kwam door mijn werk, een goede baan tussen prettige mensen waar ik jarenlang mee heb samengewerkt. Daardoor ga je elke dag met zin naar je werk en daar paste een man bijna niet meer in na de teleurstelling met die chirurg'.

'Al die tijd geen man in je leven?', vraagt Cas lichtelijk verbaasd. 'Zo'n aantrekkelijk mens als jij, dat kan toch niet'.

'Vijf jaar geleden vertrok mijn vorige relatie, hij ging terug naar Amerika, naar Charlotte in North Carolina waar hij vandaan kwam. Hij was een zwarte die op z'n dertigste naar Nederland kwam met een studiebeurs en hier in Groningen internationaal recht studeerde aan de Universiteit. Ik liep hem tegen het lijf in de straat waar ik woonde en van het één kwam het ander toen hij mij bij hem thuis uitnodigde, omdat hij voor mij wilde koken. Een boom van een vent, iets jonger dan ik, intelligent en reuze lief voor mij. Hij wist toen nog niet wat hij wilde, of hij bleef of dat hij terug ging. Hij vroeg of ik met hem meeinging toen hij voor z'n thuisland koos en dat deed ik niet, daardoor raakte ik hem kwijt, mijn schuld en niet de zijne. Mijn moeder en m'n broers keken mij in die tijd niet meer aan omdat ik het met een neger deed, ze discrimineerden hem waardoor ik uit hun buurt bleef. Toen Bakari vertrok op Schiphol was ik

behoorlijk verdrietig want we waren een goed stel, maar hij aarde hier niet en ik wilde daar niet heen. Het is gewoon jammer dat het zo gelopen is. Het duurde zeker wel een jaar tot ik tegen mezelf zei dat ik er overheen was, vooral omdat hij niet of nauwelijks meer reageerde op de brieven die ik hem schreef. En toen liep ik tegen Lambert aan die zich melde met een flinke wond aan zijn hand, ik heb die behandeld en gehecht en twee dagen later stond er een bos bloemen bij de receptie met zijn naam en telefoonnummer en vervolgens heb ik hem gebeld en bedankt. Hij nodigde mij uit om uit te gaan eten en dat heb ik gedaan, want zoveel was er in mijn leven niet te beleven. Een week later liet hij mij de boerderij zien dat ik op het eerste gezicht leuk vond en acht maanden later zijn we getrouwd. Ik ben blij dat ik dit gedaan heb, anders had ik jou nooit ontmoet', antwoordt ze met een lach.

Hij legt zijn hand op de hare en zegt, 'dat kan wel zo zijn, maar wat ik ervan begrijp is dat je redelijk snel tot de ontdekking kwam dat je je ongelukkig voelde'. 'Ja, maar dat onderdruk je, je gaat die gevoelens uit de weg', antwoordt ze. 'Tot ik jou ontmoet en jij met dat onoorbare voorstel komt'.

Ze lacht naar hem en kijkt quasi verongelijkt.

'Ik sta er heus wel bij stil wat ik aanricht in jouw leven als dit niet ophoudt, maar ook in dat van mij', antwoordt hij serieus. 'Ik ben al zeventien jaar getrouwd met Mieke. Tot ik jou zag heb ik nooit overwogen om het aan te leggen met een andere vrouw, jij maakte wat los bij mij, je opende mijn ogen en zaaide onrust in mijn lijf'. 'Merkt Mieke iets aan jou sinds dat je wat voor mij voelt?', vraagt ze.

'Nee, tot nu toe dobbert ons leventje voort zoals het al jaren loopt. Elke dag van de week hetzelfde met hier en daar kleine veranderingen als de jongens vrij hebben van school, maar zelfs oud- en nieuwjaar is elk jaar een kopietje van het vorige'.

'Waarom breng je daar dan geen verandering in?'

‘Omdat zij dat niet wil, als ik daarover begin dan kruipt ze in haar schulp, ze sluit zich af want ze wil het niet. Z heeft blijkbaar dit ritme nodig als een balans in haar leven’.

‘En de jongens dan, willen die nooit eens wat anders’.

‘Die twee zijn een eeneïge tweeling, ze zijn onaf-scheidelijk en leiden hun eigen leventje, zij maken hun eigen avontuur buiten het ritme dat school en sport veroorzaakt’.

‘Als je nu in je toekomst kijkt wat zie je dan?’, vraagt ze.

‘Dan doe ik nog steeds hetzelfde werk en als ik thuis kom sluit ik jou in mijn armen’, antwoordt hij en kijkt haar indringend aan.

‘Sta je er dan ook bij stil wat je thuis aanricht als dit zou gebeuren?’, vraagt ze. ‘En dat je daar geen spijt van krijgt’.

‘Een onmogelijke vraag. Ik heb het niet gepland om tegen jou aan te lopen, ik was er niet op uit om met welke vrouw dan ook een nieuw leven te starten of te zoeken naar intimiteit die ik bij Mieke mis. Zoals ik al zei, jij opent mijn ogen en ik zie hoe mijn leven er werkelijk uitziet. Daardoor raak ik in de war vanwege de gevoelens die ik voor jou koester, gevoelens die ik niet eerder zo in mijn leven zo ervaren heb. Best lastig, maar het overkomt mij wel en ik ben niet van plan om die gevoelens te negeren. Ik moet er niet aan denken dat ik de rest van mijn leven leidt zoals ik dat de afgelopen zeventien jaar heb gedaan. Als ik jou niet kan krijgen dan ben ik toch van plan om bij haar weg te gaan, want de knop is om bij mij. Maar ik wil jou’, vertelt hij en knikt naar haar.

‘We zitten hier niet voor niets’, antwoordt ze. ‘Ondanks de drie relaties die ik meemaak in mijn leven, was het de eerste keer dat ik zo heftig reageerde toen ik jou op je voorhoofd kuste in het ziekenhuis. Alsof ik de voordeur van mijn leven opende en zicht kreeg op een ander bestaan. Gevoelens die ontploffen in je brein, ik heb dat nog nooit eerder meegemaakt, ook niet bij Bakari’.

‘Sta jij erbij stil wat jou overkomt als je zou kiezen voor een leven met mij?’, vraagt Cas.

‘Lambert doet mij in de ban. Binnen onze kleine kerk-gemeenschap word ik als het ware geëxcommuniceerd, ik word een vloek in de kerk en voor de hele familie van zijn kant besta ik niet meer. Ik heb dit al een keer meegemaakt en ik vond dat schokkend, vooral omdat die vrouw het uitschreeuwde en in de kerk beweerde dat ze mishandeld werd door haar man. Niemand geloofde haar en op een dag vertrok ze, want zelfs bij de paar winkels die wij in de buurt hebben kreeg ze geen brood of vleeswaren mee. Ze werd met de rug door iedereen aangekeken waardoor er maar één weg voor haar was, vertrekken’.

‘Als je weet dat je dit overkomt als je je man verlaat, kan je dat dan aan, kan je zonder je kinderen of neem je die mee?’, vraagt hij. ‘Want ik vind dat geen probleem’.

‘Als ik ook Hester maar meeneem, omdat ze nog zo klein is, dan jaagt hij mij op en krijgt daarbij hulp vanuit het kerkgenootschap’, vertelt ze met een grimas op haar gezicht. ‘En als ik Sytse mee zou nemen dan moet ik oppassen dat ik het overleef, want een ongeluk zit in een klein hoekje en dan gaat mijn zoon vanzelf terug naar z’n vader’.

‘En desondanks zit je hier’, zegt hij met enig ongeloof in zijn stem. ‘Want als ik Mieke verlaat dan kom ik er nooit meer in bij haar, ook niet als ik als gescheiden ouder iets voor Dick en Daan probeer te betekenen. Dat wordt niet op prijs gesteld en zou alleen maar zorgen voor conflicten en ruzie, waar de kinderen het slachtoffer van worden’.

‘Maar hoe redt zij het dan als je weggaat?’, vraagt ze. ‘Haar ouders, haar zus en ook bij ons de kerk zijn haar pijlers, dat is al die jaren al zo sinds wij samen zijn en dat wordt haar redding’, antwoordt hij. ‘Ze zal het voelen als een warme deken die om haar heen geslagen wordt en ze laat waarschijnlijk geen traan’.

‘Je meent het niet’, zegt ze.